

Thököly Imre Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
4200. Hajdúszoboszló, Kölcsey u.2-4

HELYI TANTERV

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

tantárgy

5-7. évfolyam

2013.

OM szám: 031 030

• ☎52/557-673 Fax:52/557-674

E-mail:iskola.thokoly@gmail.com

www.thokoly.hu

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

ALAPELVEINK, CÉLJAINK

A **Technika, Életvitel és gyakorlat műveltségterület** a társas-társadalmi és a mesterséges (technikai) környezet tapasztalati megismerésére, valamint a mindennapi életvezetéshez szükséges gyakorlati tudás megszerzésére nyújt lehetőséget. Tartalmaival szerepet vállal a családi életre nevelésben, testi és lelki egészség, továbbá a természettudományi és technikai kompetencia, a hatékony, önálló tanulás, a szociális és állampolgári kompetencia, valamint a kezdeményező- és vállalkozóképeség kialakításában.

A műveltségterület célja az emberi alkotások megismertetésével, a mesterséges környezet területeinek és összefüggéseinek bemutatásával a tanulók tájékozottságának növelése.

Ezen belül cél az alkotómunka folyamatának, összetevőinek gyakorlati elsajátítása, az alkotás örömeinek átélése, a munka megbecsülése, végső soron a pozitív alkotó magatartás kialakítása. A munkaműveletekhez kötődve a műveltségterület tartalmai fejlesztően hatnak a manuális készségek fejlődésére és az érzékelésre. A műveltségi tartalmak további célja a civilizáció tárgyi környezetének feltárása révén a felelős, környezettudatos beállítottság kialakítása, a fenntarthatóság megértése, elfogadása, a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása.

A Technika, Életvitel és gyakorlat műveltségterület is részt vesz az iskolai egészségfejlesztésben: olyan cselekvési, tapasztalatszerzési lehetőségeket teremtve, amelyek révén a tanulók testi-lelki-szellemi egészsége kiteljesedhet, az egészség- és környezettudatos életvitel iránt elkötelezett fiatalok nevelése megerősödhet. **A terület magában foglalja a családi életre való felkészülést,** érintve a tudatos párválasztás, gyermekvállalás, gyermeknevelés témáját, a család életének és tevékenységének szervezését, a családon belüli mindennapi teendők ellátását, a konfliktuskezelést, illetve megelőzést. **A tanulók testi-lelki egészségét** és ezt támogató életvitelét a mindennapokban hasznos ismeretek, tevékenységek körének bővítésével, a balesetmentes közlekedési ismeretek megalapozásával, a betegségek megelőzéséhez kapcsolódó tartalmak elsajátításával, a családi és közösségi kapcsolatainak tudatosításával, valamint a munka alkotóelemeinek elsajátításával alakíthatjuk ki.

A műveltségterületben rejlő fejlesztő hatás a tanulók életkorának megfelelő módon, mértékben és szinten akkor érvényesül, ha a terület a fenti célok mellett a különböző tevékenységekhez kötődve **fejleszti az észlelést, érzékelést, gondolkodást, cselekvést.** Az egyes munkafolyamatokhoz kapcsolódva az eszközök szakszerű használata, a tárgyi, épített környezet megismerése fejleszti a tanulók személyiségét. Cél, hogy a tanulók a megszerzett ismereteken keresztül rendelkezzenek a technológiai folyamatok alapvető ismereteivel, gyakorlatával, fogásaival.

A tantárgy hatást gyakorol a diákok problémakezelő képességére és kreativitására. A munkafolyamatok és egyes szakmák vázlatos bemutatása, megismerése a tanulók pályorientációját alapozza meg. A problémák megoldása, a konfliktusok kezelése a diákokat segíti, hogy rátaláljon szakmai identitására, helyére a világban. Az emberi tevékenységek, az átélt alkotások és életpályák megismerése motiválja a tanuló tudatos pályaválasztását. **A Technika, Életvitel és gyakorlat műveltségterület alapvetően a világ tapasztalati megismerésére és gyakorlati tudás szerzésére nyújt lehetőséget, egyben hozzájárul a tanulás és a munka megszeretéséhez, a tudás megbecsüléséhez.** A műveltségterület a gyakorlati problémamegoldás folyamatában szintetizálja a tanulók ismereteit. Konkrét probléma-helyzetekből indul ki, életszerű megoldásokkal, eljárásokkal dolgozik, ezáltal kapcsolatot teremt az iskolai tanulás és az iskolán kívüli világ között. A Technika komplexitása a rendszerszemléletből, a természettudományok elméleti ismereteinek gyakorlati megismerésén keresztül az egyszerűbb manuális tevékenységekből, modellezési lehetőségéből is ered.

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

Kapcsolat a NAT követelményeivel

A tanterv magában foglalja mindazokat a követelményeket, amelyeket a NAT előír, többlet követelményeket nem tartalmaz.

A helyi tantervünkben **kiemelt szerepet kap a**

- tevékenykedtetés**, (cselekvő részvétel), **öntevékenység, kreativitás** biztosítása
- az informatika alkalmazása
- a **szociális kompetenciák** sokirányú fejlesztése
- a közösségi élethez, a munka világába való belépéshez szükséges képességek fejlesztése
- az egészséges életmód kialakítása, a **kitartó munkavégzésre való képesség** fejlesztése.

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgy kerettantervi anyaga és kötelező óraszámai az 5–8. évfolyamon meglehetősen fesztített munkatempót feltételeznek.

Több, a mindennapi életvitel szempontjából fontos témát csak az említés szintjén lehet érinteni. A gyakorlati feladatokban, pl. ételkészítés, tárgykészítés, egy típusból kevés, általában csak egy munkadarab, illetve termék elkészítésére jut idő.

A műveltségterület a többi tantárgy anyagához és az életkori sajátosságokhoz illeszkedően a gyakorlatból vett ismeretek feldolgozását teszi lehetővé.

A városi-lakótelepi környezetben lévő iskolánk rendelkezik kis kb. 40 nm. alapterületű, azaz egy 20 fős tanulóközösséget befogadó tankonyhával. Így tervezhetünk tanulóinknak a konyhakultúrával kapcsolatos tanórákat, főzőklubos szabadidős délutánokat, mely felkeltheti az érdeklődést a vendéglátó szakmacsoport irányába. És előnyös helyzetben vagyunk, hogy a közelünkben több olyan munkahely van, amit tanulmányi, illetve pályorientációs céllal meg lehet látogatni. Az elméleti jellegű anyag terjedelme összedolgozható és kiegészíthető a gyakorlati helyszínek meglátogatásával, mert gyakorlati munkadarab, illetve komolyabb tanulói produktum készítésére nincs lehetőség. Ez tehát a tananyag négyévi elosztásán túl az elméleti ismereteken keresztül a helyi sajátosságoknak megfelelő szakmák felé adhat iránymutatást tanulóinknak, gyakorlati tevékenységekre a pedagógusok kreativitásának köszönhetően van lehetőség.

1. Az emberi tevékenységek környezete		
5-8. évfolyam		
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Az emberi tevékenység szerepe a természeti, tárgyi és társas környezet alakításában.	Az emberi tevékenységek természeti, tárgyi, illetve társas környezeti feltételeinek és hatásainak azonosítása a mindennapi életből vett példákon keresztül.	Az emberi tevékenységek természetes, mesterséges; társas és társadalmi környezeti feltételeinek hatásainak felismerése, a személyes tevékenységek nem várt hatásainak kezelési ismeretei.
Az érdeklődés felkeltése, a természetes kíváncsiság fenntartása és kiterjesztése a közvetlen környezet egészére. Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A környezet elemeinek vizsgálatát, jellemzőinek megismerését célzó egyéni érdeklődés fejlesztése, tapasztalatokkal való összekapcsolása.		
A személyes felelősség belátása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában. Célzott tapasztalatszerzés a környezetről, a tapasztalatok célszerű rögzítése		
Az emberi tevékenység személyi, környezeti feltételei.	A személyes cselekvési lehetőségek, korlátok és szerepek felismerése a közvetlen környezet célzott alakítása során.	A környezet cselekvéseket meghatározó hatásának belátása, és elfogadása, a személyes szerepek megtalálása, kipróbálása, kötelezettségek feltárása.
Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás a társakhoz a tevékenységek során. Együttműködés a társakkal, alkalmazkodás egymáshoz, a társak segítése a közös és csoportos tevékenységekben.		A csoport irányításának, együttműködési szabályainak megfelelő, összehangolt tevékenység, a konfliktusok megoldási lehetőségei, a társak segítése.
2. Pályaorientáció és a munka világa		
5-8. évfolyam		
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
A személyes életből vett tevékenységek, feladatok azonosítása, célok, eszközök, módszerek. A társas környezetben élők tevékenységei, feladatai, munkája, munkahelyük jellemzői.		
Egyszerű munkatevékenységek szakmák megismerése játékos tevékenységek révén.	A különböző szakmák, munkák, munkahelyzetek modellezése, a különböző foglalkoztatási, munkán alapuló megélhetési formák elemzése, társadalmi szerepének megismerése. A pályalehetőségek mérlegelése és reális továbbtanulási lehetőségek.	A saját életpálya-lehetőségek megítélése az eltérő környezeti, társadalmi és egyéni adottságok és szükségletek alapján. A megélhetést biztosító munkára való alkalmasság, képesség nélkülözhetetlen
	A környezetben megismerhető munkatevékenységek, szakmák jellemzőinek, kapcsolódásainak, az együttműködésüknek, a munkát végző személyek szerepének elemzése. Saját törekvések, személyes	

	vélemény megfogalmazása az egyes szakmákról, munkatevékenységekről.	összetevői (a szaktudás, a tanulás, a munkakultúrát alkotó személyiségjegyek), tudatosítása
3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés		
3.1. A probléma, az igény, a szükséglet felismerése, a feladat megfogalmazása		
	5-8. évfolyam	
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
A személyes életből vett problémák, szükségletek, igények felismerése.	Az igényeknek, szükségleteknek a gazdasági és a technikai fejlődésben, a természetre gyakorolt hatásban betöltött szerepének értelmezése. Problémahelyzet megfogalmazása: szükségletek, igények elemzése, a szükségletek és a lehetőségek különbözőségének meghatározása. A lehetséges megoldásoknak, ezek hasznának, illetve a megoldás hiányában a következmények mérlegelése, értékelése.	
3.2. A tevékenység információforrásának használata		
	5-8. évfolyam	
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, képi, hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott, és elektronikus forrásokban.		A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása. A különböző eredetű információk szűrése, értékelése, összekapcsolása, érvényességük kiterjesztése.
A tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó problémák megoldásához szükséges kérdések megfogalmazása, a szerzett információk értékelése.		
A tevékenységhez szükséges, illetve a kérdésre válaszként kapott elemi adatok, egyszerű információk felhasználása.	A probléma megoldásához, a tevékenység elvégzéséhez szükséges, a feltételekre, hatásokra is kiterjedő átfogó kérdések megfogalmazása. A tevékenységhez szükséges adatok, információk rögzítése és célszerű felhasználása	A tevékenységhez kapcsolódó információszükséglet behatárolása és a tevékenységhez, a probléma megoldásához szükséges komplex tájékozódás. A kapott, illetve a tapasztalatok útján szerzett információk rögzítése különböző formákban
3.3. Tervezés		
	5-8. évfolyam	
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
A cél, probléma, várt eredmény és megoldás alapján az adott produktum jellemzőinek, illetve cselekvéssor részleteinek és összetevőinek előzetes modellezése. A tervezés szerepe, jelentősége, kockázatai, veszélyek, akadályok felismerése, a tervező felelőssége. Az igénynek, és a rendeltetésnek megfelelő idő, anyag, eljárás kiválasztása. Reális elképzelések, fikciók elemzése, értékelése a cél és a megvalósíthatóság szempontjából. A kreativitás fejlesztése, a kreativitás, a problémamegoldó tervezés öröme. A megoldásokhoz szükséges saját készségek, tudás, munkakapacitás számbavétele, kisebb		

munkacsoport együttműködésének, közös tevékenységének megtervezése.		
Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése.	Adott produktumhoz folyamatterv készítése az igény, a rendeltetés, valamint a végrehajtási eljárás a választott anyagnak, a szerkezetnek, eszközöknek, módszereknek figyelembevételével.	Az igénynek, a rendeltetésnek, a technológiai lehetőségeknek megfelelő produktum tervezése. A teljesítés jellemzőinek meghatározása. A technológiai elemek és a ráfordítások meghatározása, összerendezése.
3.4. A kivitelezés		
Szervezés, időbeosztás, térhasználat, rend		
5-8. évfolyam		
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	6-7. évfolyam
Egyes szakmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó tevékenységek kipróbálása, megismerése játékhelyzetekben. A tevékenységhez használt olvasott, hallott szöveges és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek megértése, ábrázolása, gyakorlása.		Egyszerű egyéni és kollektív tevékenységek műveleti sorrendjének, időbeosztásának és térbeli rendjének meghatározása az adott algoritmus és eljárások keretei között.
Az előírt műveleti sorrend, időbeosztás és térbeli rend megtartása. A tevékenységhez, kivitelezéshez, valamint az elkészítéséhez szükséges különféle formában rendelkezésre álló terv, leírás, képi, tapasztalati információ megértése, használata, megvalósítása.		
A tevékenység biztonsága		
A munkában, a környezetben, a közlekedésben, a tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása, a megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása.		
Gyermekbalesetek megbeszélése, az okok beazonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismertetése, gyakorlása. Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos biztonságérzet kialakítása. Katasztrófavédelmi alapismeretek elsajátítása.		Balesetek, káresetek elemzéséből, egészségkárosító hatásokról és más veszélyekről tanult ismeretekből származó következtetések érvényesítése. A megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása. Elképzel, modellezett tevékenységekkel kapcsolatos reális veszélyérzet, a biztonságos tevékenység feltételeinek előzetes megítélése. A saját és a környezetben lévők tevékenységével összefüggő egészségkárosító hatások azonosítása, elemzése.
A tevékenységek produktivitása		
Produktív tevékenységek, anyagalakítás, ételkészítés, tárgykészítés, átalakítás, javítás, szerelés, építés, a környezeti elemek állapotának alakítása, növény- és állatgondozás, a társakra, önmagára irányuló feladatok elvégzése, ezek elemeinek, összetevőinek játékos, kipróbálása, gyakorlása.		Adott foglalkozáshoz, illetve munkakörhöz tartozó produktív feladatok elvégzése, illetve ezekről információszerzés megfigyelés útján.

Eszközhasználat		
<p>A saját tevékenységekhez szükséges eszközök használatának megfigyelése, a használatra vonatkozó útmutatások értelmezése a biztonság figyelembe vételével.</p> <p>Az egyes tevékenységekhez szükséges eszközök használatának megfigyelése, alkalmazása.</p> <p>A tevékenység elvégzéséhez és eredményéhez kapcsolódó biztonságos eszközhasználati jártasság, kezűgyesség, mozgáskészség fejlesztése.</p>		
<p>Az eszközök célzott, biztonságos használata.</p> <p>Kézűgyesség, mozgás-koordináció, jó testtartás, megfelelő erő kifejtés.</p>	<p>Az egyes tevékenységi részletek, összetevők (pl. kezűgyesség, munkabírási, elméleti tudás) szerepének felismerése a különböző szakmákban.</p> <p>A tevékenységhez használt kezelése bemutatás, kipróbálás, betanulás után.</p> <p>Az eszközök kiválasztása, a szerkezet, a működés, a használati szabályok megismerése, biztonságos, a gyakorlottságnak megfelelő óvatossággal való kezelése önállóan, illetve szükség szerinti tájékozódás, betanulás után.</p>	
3.5. Ellenőrzés, értékelés		
	5-8. évfolyam	
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Véleményalkotás a saját és a társak tevékenységéről, reális értékítélet megfogalmazása.</p> <p>Az önellenőrzés, önértékelés szerepének belátása a munkavégzésben, tanulásban.</p> <p>Elvárások, normák megfogalmazása hétköznapi események esetében, saját tevékenységekre vonatkozóan.</p> <p>Közreműködés a közösségi normák kialakításában.</p> <p>A társak munkájának segítőkész, együttműködő értékelése, a másoktól kapott értékelés megértése.</p>		
<p>Adott megvalósult tárgy, produktum, illetve tevékenység összevetése az előzetes elképzelésekkel, a megfelelés és az eltérések megítélése.</p>	<p>A vizsgálat, az ellenőrzés céljának, jellegének megfelelő információforrások, eszközök, módszerek kiválasztása, a terv szerinti elvárások érvényesítése.</p>	
4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök		
4.1. Rend, szabály, időbeosztás		
	5-8. évfolyam	
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Az iskolai környezet, a játék és a szabadidő tereinek rendje, tisztasága.</p> <p>Az érdeklődés mint az időt meghatározó tényező. Az időráfordítás jelentősége.</p>		
<p>A kapott és választott feladatok elvállalása, az irányítás elfogadása, kitartó, fegyelmezett, kötelességtudó munkavégzés.</p>	<p>Elkötelezettség fejlesztése a feladatok, tevékenységek elvégzésében, feladatvállalás mások és a közösség érdekében is.</p>	
<p>A tevékenységekre, az anyagfelhasználásra, az eszközhasználatra vonatkozó szabályok, utasítások és az indokok megértése.</p> <p>Együttműködés, segítőkészség, szolidaritás az egyéni segítségnyújtásban és a közös tevékenységek során, alkalmazkodás a társak tevékenységéhez.</p> <p>Részvétel a közösségi normák, szabályok kialakításában, érvényesítésében.</p>		
4.2. Egészség-, környezettudatosság, takarékoság, hatékonyság		
	5-8. évfolyam	

1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
Az anyagok, az energia, az idő célszerű és takarékos, egészség- és környezettudatos felhasználása, törekvés a hatékony munkavégzésre. A feladat, a ráfordítások és az eredmény, a haszon együttes mérlegelése. A tevékenységekkel kapcsolatos takarékosági, hatékonysági lehetőségek felismerése. A mindennapi tevékenységekben és a fogyasztói szokásokban megnyilvánuló egészség- és környezettudatosság, önmérséklet.		
A saját tanulási környezet leírása (pl. világítás, testtartás) a saját tárgyak, eszközök megóvása.	A tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó mennyiségek becslése, mennyiségérzék.	A feladat, a ráfordítások és az eredmény, a haszon együttes mérlegelése, a megtakarítási lehetőségek felismerése, a hatékonyság, egészség- és környezet-tudatosság érvényesítése.

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK

1-4. évfolyam

1. Család, háztartás

A családi élet színtere a családi otthon. Családi feladatok, munkamegosztás.
A külső és belső terek, berendezési tárgyak szerepe.
Háztartási gépek, eszközök, berendezések és funkcióik.
A biztonságos otthon, az otthoni balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás.
Egészséges életmód, egészséges ételek.
Tisztálkodás, öltözködés.
Víz- és energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.
Növények és állatok gondozása a lakásban és a ház körül.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

A munka közbeni célszerű rend, tisztaság, takarékoság.
A tárgyak, az anyagok, az eszközök, a technológiák, tapasztalatok, megfigyelések révén megismerhető tulajdonságai.
A gyerekek által mindennaposan használt tárgyak használati célja, tulajdonságai, veszélyforrások és baleset megelőzés, segítségnyújtás.
Tárgykészítés és a tárgykészítéshez kapcsolódó mennyiségi fogalmak, a mennyiségek megállapítása becslés, számlálás, mérés, számítás útján.

3. Közlekedés

Gyalogos, kerékpáros és helyi közösségi közlekedés, viselkedési szabályok.
Közlekedési eszközök típusai, csoportjai, jellemzői és rendeltetése.
Környezet- és egészségtudatos közlekedés.
A közlekedésben rejlő veszélyek, a közlekedési balesetek megelőzése, segítségnyújtás.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

Közösségi feladatvállalás az osztályban, az iskolában, a lakóhelyen.
A legismertebb szakmák, hivatások bemutatása a megfelelő korosztályos ismeretek szintjén.

5-8. évfolyam

1. Család, háztartás

A családi élet szintere a családi otthon; különböző lakókörnyezetek jellemzői.

Rokonsági és generációs kapcsolatok a családban.

Lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).

Időbeosztás, napi- és hetirend.

A megjelenés feltételei, praktikus és egészséges öltözködés, textilek ismerete, di vat értelmezése

A családi gazdálkodás, takarékoság. Családi munkamegosztás.

Háztartási gépek, eszközök biztonságos használata.

Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás, otthon alkalmazható gyógymódok.

Egészséges életmód, egészséges és káros ételek és italok, tisztálkodás, öltözködés, higiénia.

Tudatos vásárlás (az élelmiszer-választás terén is), víz- és energiatakarékosság, hulladékkezelés, újrahasznosítás, környezetbarát módszerek a háztartásban és a házimunkában.

Dísznövények, kert, hobbi- és használatok gondozása.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

Tárgyak, szerkezetek előállítás; rendeltetés, fizikai és használati jellemzők

Az alkalmazott kéziszerszámok, eszközök, kisgépek, berendezések rendeltetésszerű, biztonságos, balesetmentes használatának szabályai.

Kerékpár részeinek megismerése

A munkatevékenységekhez megfelelő egészséges és biztonságos munkakörnyezet jellemzői.

A takarékoság, a munka közbeni célszerű rend és tisztaság, valamint a kitartó, fegyelmezett, figyelmes munkavégzés szerepe a munka hatékonyságában.

Mindennapi tárgyi világunk: nagyipari termelés és egyedi készítés; javítás, felújítás.

3. Közlekedés

A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályai, a közösségi közlekedés rendje, eszközrendszere, a kulturált közlekedés.

Menetrendek, információforrások használata, a közlekedés időigénye és költsége.

Közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek elemzése, megelőzése, segítségnyújtás, elsősegély.

Közösségi közlekedés megismerése, közlekedési illemszabályok alkalmazása

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

Közösségi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában.

A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint az abban való aktív részvétel.

A pénzkereső munka: a szakmák, foglalkozások csoportjainak jellemzői.

A pályaválasztás előkészítése.

Üzemek, kisvállalkozások, manufaktúrák, helyi nagyvállalatok meglátogatása

A mindennapi szolgáltatásokkal járó adminisztratív tevékenységek megismerése, alkalmazása (csekk kitöltés, átutalás, csomagküldés, biztosítási események ismerete, stb.)

Kapcsolat NAT követelményeivel

Célok és feladatok

A tantárgy tanításának fő célja: tudásunknak a hétköznapi életben való alkalmazása és a gyakorlatban való jártasság megszerzése.

Ehhez a tantárgy olyan ismereteket adjon, melyek megalapozzák a tanulóknak a technikának és a technológiáknak, mint a modern civilizáció lényeges tényezőinek ismeretét, az azok iránti érdeklődést. Életkori sajátosságukhoz igazodva és azok elemeit felhasználva így sokoldalú kapcsolatba kerülnek a mesterséges környezettel, mind a megfigyelés, mind pedig a gyakorlati tevékenységen keresztül.

Nagyobb hangsúlyt kap a fejlődés, felelősség, döntésképeség, önismeret, rendszerszemlélet, problémakezelés, kreativitás, környezettudatosság fejlesztése.

- A modellezéssel készítse a tanulókat a problémaközpontúságra, a rugalmas gondolkodásra, a kreativitásra, fejlessze a munkamorált, finomítsa a mozdulataikat.
- A technikai rendszerek segítségével, célirányos megfigyeléseket hajtva végre, folyamatában figyelhetik meg és elemezik a technikai problémákat.
- Mindezekkel együtt lássák be a tanulók a technika fejlődés fontosságát, de annak a lehetséges környezetromboló hatásait, így jussanak el a fenntartható fejlődés alternatívájához.
- A széleskörű ismeret- és tevékenységkínálat segítse hozzá a tanulókat egyéni adottságaik, képességeik, érdeklődésük fejlesztéséhez, reális önismeretük alakulásához.

Új elemként megjelenik a szociokultúra, női, férfi szerepek és feladatuk a család háztartásában, közösség, közélet, közérdek, hazaszeretet, személyes kapcsolatok, életpálya-alakítás, a tanulás szerepe sikerben, a munka öröme, és közműveltségi tartalmak listája.

- A tanulók legyenek képesek életmódjukban megvalósítani a társadalmilag elfogadott együttélési és viselkedési normákat. Életmódjuk egészséges legyen, vállalják önmagukat, igényeljék önmaguk fejlesztését. Érzelmi életük egyensúlyban tartására törekedjenek, egészségesen dolgozzák fel sikereiket, kudarcaikat, képesek legyenek szorongásaikat feloldani!
- Neveljen és képességeiknek megfelelő optimális teljesítményre való törekvésre szoktassa őket.
- A tantárgy lehetőséget ad, a közlekedési morál javítására, a közlekedési eszközök fejlődésének és szerepének megfigyelésére a mindennapi életben.
- A technika történetének tanulmányozásán keresztül ismertessük meg a tanulókat a feltalálók, tudósok és a technikai fejlődést jelentősen befolyásoló találmányaikkal.
- A modellezés, a háztartási ismeretek elsajátítása adjon alkalmat arra is, hogy segítsük pályaválasztásukat, folyamatosan bővítsék ismereteiket a választott szakmáról, ismerjék meg önmagukat, önállóan is fejlesszék képességeiket.
- A természetes anyagok megismerése mellett a népművészet elemeinek felhasználásával fejlesztjük kreativitásukat.
- ***A tantárgy a következő kiemelt célok elérését teszi lehetővé:***
 - az alkalmazkodó képesség fejlesztése, alkalmazkodás a természetes és a mesterséges környezethez;
 - a tanulók sokoldalú harmonikus fejlesztése;
 - elemi szinten a kezűgyesség fejlesztése, a szűkebb élettér (család, lakás, iskola, lakóhely) technikai környezetének vizsgálata, megismerése;
 - gyakorlati tevékenységeken keresztül a technikai műveltség megalapozása;
 - a technikai rendszereket felépítő anyagok főbb tulajdonságainak megismerése, anyagok átalakítása, működési elvek megismerése;
 - önálló problémamegoldásra törekvés, rugalmas gondolkodásra nevelés;

Thököly Imre KétTanítási Nyelvű Általános Iskola Hajdúszoboszló Kölcsey utca 2-4.

- a háztartási ismereteken keresztül az önállóságra törekvés, a célszerű, eredményes és takarékos gazdálkodás, a kiegészítő jövedelemszerzés lehetőségeinek megláttatása, igényének felébresztése.
- A megismert szakmák tartalmának, követelményeinek tisztázása alapján pályaorientáció
- A családi életre való felkészítés és a napi feladatok gyakorlása.
- Segítsen megismerni a Föld globális problémáit és az egészséges életmód technikáját.

Általános fejlesztési feladatok

Készségek:

A tantárgy tanulása során, a tevékenység és munka megtervezésekor, végzése során, annak értékelésekor javul a tanulók *beszéd- és kifejezőkészsége*. A rendszerszemléletű gondolkodás kialakításával a *logikai készség* fejlődik. A műszaki ábrázolás és kommunikáció a tanulók, *logikai és rajzoldási készségét, képolvasási, a tervek megvalósítása, a munkadarab vagy rendszer elkészítése a manuális készséget* fejleszti.

Képességek:

A szükséglet és lehetőség összevetése, a tervezés és a munka elvégzése a tanuló koncentráció, *problémamegoldó, alkotó, becslési, döntési, elemző, szintetizáló, rendszerező és összpontosító* képességének fejlesztése mellett növeli a kreativitást, a kezűgyességet és a pontosságra való igényt, továbbá elősegíti a *jó térlátást*, a tájékozódást a térben és a síkon. A tevékenység értékelése pedig a helyes *önértékelés* képességének kialakulását támogatja, kialakítja az önellenőrzés igényét.

Követelmény Részletes kifejtése az egyes évfolyamok szintjén található.

Tartalom Részletes kifejtése az egyes évfolyamok szintjén.

Értékelés

1-4. évfolyamon

Az értékelés szempontjai:

- Pontos, tiszta munka.
- Anyagok és munkaeszközök helyes, szakszerű, balesetmentes használata.
- Népművészeti elemek, motívumok alkalmazása.
- Ötletesség, önálló munkavégzés a megadott területen.
- Környezetének rendbetétele, eszközökre való vigyázás.
- Feladatlapok,tesztlapok.

5-6. évfolyamon

Az értékelés szempontjai:

- Rajzos ábrázolás milliméteres pontossággal, tisztaság, áttekinthetőség.
- Modellek kidolgozottsága, félkész termékek alkalmazása, működőképesség, rendszerszemlélet megjelenítése.
- Önálló balesetmentes munkavégzés.
- A tevékenység, cselekvés megfogalmazása, logikus műveleti sorrend tervezése.
- A hétköznapi tapasztalatok alapján a környezetben található elemi rendszerek ismerte.

7-8. évfolyamon

Az értékelés szempontjai:

- Áttekinthető, helyes szabványrajzok.
- Pontos, tiszta munkára törekvés.

- Szerelési, modellezési biztonság.
- Aktív részvétel a tanulást segítő munkákban.
- Balesetmentes szerszámhasználat.
- Kitartó, egyenletes munkavégzés, munkaszervezés.
- Folyamatos roved szóbeli bemutatás (tárgy, modell, üzem)
- Műveleti sorrend tervezése, logikai kapcsolatok ismerete
- A környezetünk technikai rendszereinek modellezése
- Az elméleti anyagból tesztlapok, totók.

Anyag, eszköz feltételek

1-4. évfolyamon

- Hurkapálcák, lécek, falapok, építőkockák, dobozok, textil anyagok, fonalak, gyurma, agyag, mérőeszközök a tanulók számától függő mennyiségben.
- Kézügyességet fejlesztő szakkönyvek, kisfilmek.
- Technikai érdekességeket bemutató szakkönyvek, lexikonok, internet.
- A tanteremben bemutató a gyűjtött természetes anyagokból (gesztenye, makk, dió, falevelek, nád, sás, gyékény, csuhé stb.).

5-6. évfolyamon

- Fa, műanyagok, ezek feldolgozásához szükséges szerszámok.
- Bőr, műbőr, textil, fonal, csuhé, szalma, nád, vessző, papír.
- Kerékpár és szerelőkészletek.
- Szakkönyvek, lexikonok, technikatörténeti szakkönyvek.
- Szaporítóládák., gyógynövény gyűjteményes kiskert
- 3D-s modellek, járgányok, működő gépelemek

- 7-8. évfolyamon

- Műszaki rajzlap, vonalzó, kihúzó.
- Fémek, fémeket vizsgáló eszközök.
- Szerelőkészletek, motormodellek, segédmotor-kerékpár.
- Tankönyv
- Lexikonok, segédkönyvek, barkácskönyvek, háztartáskönyv.
- Üzemek, vállalkozások, szolgáltatási intézmények látogatási lehetősége
- Elektronikai múzeum és a közlekedési múzeum látogatása

A tantárgy javasolt időkerete

Évfolyam	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Heti óraszám:					1	1	1			
Éves óraszám:					36	36	36			
Új anyag feldolgozása										
Ebből modellezés					10	10	8			
Technikatörténet és információs kultúra					8	8	8			
Háztartástan és egészségkultúra					10	10	8			
Közlekedéskultúra					4	4	6			
Összefoglalás, rendszerezés, ellenőrzés					2	2	2			
Év végi rendszerezés					1	1	1			
Szabad időkeret					1	1	3			

5 –6. évfolyam

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tanításának célja az 5–6. évfolyamon az, hogy az 1–4. évfolyamon történt irányított játékos cselekvések során nyert tapasztalatok újabakkal egészüljenek ki, és az élményszerű megismerés önállóbbá, tudatosabbá, célzottabbá váljon.

Az életkori sajátosságaikhoz igazodó korszerű, hatékony és meggyőző módszerek révén a tanulók alapkészségei erősödjenek, gondolkodási képességeik folyamatosan fejlődjenek, elvontabbá válnak.

A tevékenységek keretei kilépnek a tanterem védett környezetéből, a játékos tevékenységek helyébe fokozatosan az életből átvett feladatok lépnek, a tanulói tevékenységek feltételei és következményei egyre életszerűbbé válnak. Ezzel megkezdődik a felkészülésük környezetük egyre önállóbb alakítására, a változásokhoz való rugalmasabb alkalmazkodásra és saját sorsuk befolyásolására.

A veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelése, az átgondoltan tervezett és kitartó munka, majd az ezt záró reális értékelés alakítja ki a helyes önértékeléssel bíró, fejlődőképes, önálló személyiséget, s így egyre inkább képessé válnak az önképzésre, önálló tanulásra.

Az életvezetési ismeretek a testi-lelki épséget veszélyeztető betegségek megelőzésére, a káros szenvedélyektől mentes, egészség- és környezettudatos életvitel igazi értéként való elfogadására, megélésére és megtartására irányulnak.

A családok mindennapjaira vonatkozóan az élethelyzetek megoldására, a háztartási munka célszerű szervezésére, az anyagi lehetőségek ésszerű felhasználására, az egészséges táplálkozás érdekében hagyományos és korszerű eljárások és eszközök alkalmazására kell példákat mutatni.

A nemzeti kultúra átörökítéséhez, a nemzeti hagyományok ápolásához gyakorlati tevékenységekkel (tárgyalkotó tevékenységgel és gyűjtőmunkával) **kapcsolódik a tantárgy.**

A jól megalapozott nemzeti azonosságtudatra épülhet az egyetemes emberi kultúra értékeinek elfogadása. A munka értékteremtő szerepe, a környezetkímélő termelés és a tudatos fogyasztói magatartás kiemelése a gazdasági ismeretek megalapozásához járul hozzá.

Az alkotóképesség fejlesztése a **Tárgyi kultúra, technológiák**, termelés részben a modellezés során, a manuális tevékenységek gyakorlásával az alapvető technikai eszközök balesetmentes és szakszerű használatával történik. A párokban, kisebb-nagyobb csoportokban történő munkavégzéskor a kölcsönös alkalmazkodásra, odafigyelésre, a vezető és a vezetett szerep kipróbálására kerül sor.

A gyűjtőmunkák és az anyagvizsgálatok végzése segíti a megismerési és rendszerezési folyamatok gyakorlását.

A harmonikus és esztétikus zöld környezet kialakítására az agrotechnikai tevékenységek nevelnek. Az adottságok függvényében szobai és kerti növények termesztése, hobbi- és haszonállatok gondozása is végezhető.

A tantárgy tanulási szokásrendjének alakítása (információgyűjtés, műszaki kommunikáció, mintakövetés, munkatevékenységek végzése, önellenőrzés, hibajavítás, értékelés) folyamatos, rendszeres, következetes munkával érhető el a kiemelt fejlesztési feladatok végzése során.

A **Közlekedés témakör** egyrészt az 1–4. évfolyamon elsajátítottak ismétlése, gyakoroltatása (a gyalogos, kerékpáros és tömegközlekedés KRESZ szerinti szabályai, rendje, eszközrendszere, a balesetmentes, udvarias közlekedés elvárható követelményei, elsősegélynyújtás), másrészt bővítése (menetrendek, információforrások használata).

A **pályaorientáció** ismereteit nem külön tematikai egységként dolgozzuk fel. A tevékenységek tudatos szervezésével folyamatosan lehetővé kell tenni, hogy a tanulók felfedezhessék belső értékeiket, és kipróbálhassák, mire képesek.

A reális önismeret és a pozitív énkép kialakítása, a közösségi feladatok vállalásában

Thököly Imre KétTanítási Nyelvű Általános Iskola Hajdúszoboszló Kölcsey utca 2-4.
 az együttműködési képesség fejlesztése, valamint a szakmák, foglalkozások jellemzői és az azokra való alkalmasság megismerése a pályaválasztás irányításának előkészítésére ad támpontokat.

Üzemlátogatással, szolgáltató tevékenységekkel, közszolgálati intézmények látogatásával is elősegítjük a pályaválasztást.

Tankönyv és taneszköz

Gion János-Kovács Sándorné-Német László-Pitrik József-Pitrik Józsefné:

TECHNIKA ÉS ÉLETVITEL (Kompetenciaalapú - NAT alapján átdolgozott Apáczai 2010)

3D-s modellek (Mozaik)

Internet – keresés

Háztartási ismeretek (Ráció könyvek)

Szakácskönyvek

Technikatörténetről szóló könyvek

Helyi tantervünk a kerettantervi ajánlás tükrében

5-6. évfolyam

Tematikai egység	1. Ételkészítés	Órakeret 8 / 8 óra
Előzetes tudás	<p>A mindennapos étkezési szokások, ételfajták, étkezési eszközök, étkezőhelyek ismerete.</p> <p>Egyszerű konyhai kézi eszközök biztonságos kezelése, az evőeszközök kulturált használata.</p> <p>Megfontolt, fegyelmezett, biztonságra törekvő viselkedés a munkakörnyezetben.</p> <p>Az étkezéshez kapcsolódó elemi viselkedési szabályok betartása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A saját tevékenység, a cselekvések és a következmények összefüggéseinek belátása, a saját felelősség felismerése.</p> <p>Kölcsönös odafigyelés, alkalmazkodás, együttműködés a csoportos tevékenységek során.</p> <p>Az étkezéssel, ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységek azonosítása, felismerése.</p> <p>Tapasztalatok megfogalmazása az ételkészítési anyagok tulajdonságairól, átalakulásáról.</p> <p>A konyhai tevékenységekkel járó veszélyérzet kifejlődése, törekvés erősítése a biztonságra, fegyelmezettségre, megfontoltságra.</p> <p>Feladatvállalás, célratörő, hatékony munkamagatartás, produktivitás fejlesztése.</p> <p>Törekvés az igényességre, tiszta környezetre, kulturált viselkedésre.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>1.1. Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek</i></p> <p>Élelmiszerek rendszerezése és szerepe a táplálkozásban. Korszerű, egészséges táplálkozás. A tradicionális magyar konyha értékei, hungarikumok.</p> <p>Ételek, étel-alapanyagok azonosítása, évszakokhoz, étkezési alkalmakhoz, élethelyzetekhez kapcsolása.</p> <p>A készítendő étel és a szükséges alapanyagok mennyiségének meghatározása, a költségek, valamint a készítés időszükségletének becslése.</p> <p>Az élelmiszerek beszerzésével kapcsolatos tudnivalók (élelmiszerlánc, nyomon követhetőség). A tudatos és takarékos ételkészítés szemléltetése.</p> <p>Az ételkészítés folyamatának részekre, műveletekre bontása, az étkezéshez kapcsolódó teendők meghatározása, a csoporton belüli, illetve a családi munkamegosztás lehetőségeinek megbeszélése.</p> <p><i>1.2. Ételek készítése</i></p> <p>Az étel-alapanyagok tisztítása, előkészítése, receptúra szerinti mérése, a készítéshez szükséges eszközök meghatározása.</p> <p>Főzött jellegű (pl. levesek, főzelékek, főtt tészta), sütőben készülő (pl. sütemények, pizza, rakott ételek), továbbá serpenyőben készülő ételek (pl. zöldségételek, palacsinta, tükörtojás) készítése.</p> <p><i>1.3. Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások</i></p> <p>A hőkezelési eljárások (melegítés, hűtés, fagyasztás) kipróbálása, a hőkezelés hatásainak, szerepének feltárása az egyes ételek elkészítése és tárolása során.</p> <p>További ételtartósítási eljárások kipróbálása, az ételek és ételalapanyagok megromlásának vizsgálata.</p> <p>Ételek tárolása, csomagolása.</p> <p>A megmaradt ételek felhasználási lehetőségei, az ételmaradékok kezelése.</p> <p>Az étel-alapanyagok és az ételek háztartásban való tárolásának alapvető ételkészítési szabályai, a kereskedelemből származó élelmiszerek fogyaszthatósági, illetve eltarthatósági adatainak értelmezése.</p> <p>Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása.</p>	<p><i>Természetismeret:</i></p> <p>Haszonnövények és haszonállatok, termények, termékek az egyes évszakokban.</p> <p>Hőmérséklet, hőmennyiség, hőátadás.</p> <p>Tápanyagok, táplálék, egészséges táplálkozás.</p> <p>Baktériumok, gombák, étkezési eredetű betegségek.</p> <p>Fertőtlenítőszer, mosószer.</p> <p><i>Matematika:</i></p> <p>arányosság, fajlagos mennyiségek, tömeg- és térfogategységek.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>szövegértés, szókinccs- és fogalombővítés, kommunikáció, piktogramok.</p> <p><i>Erkölcstan:</i></p> <p>felelősségünk egészség megőrzésében.</p> <p>Dietetika – táplálkozástudomány</p>

<p><i>1.4. Konyhai eszközök, gépek használata</i></p> <p>A balesetveszélyes konyhai kézi eszközök, kézi gépek, és a használatukkal járó balesetveszélyek azonosítása.</p> <p>Az ételkészítés során használt tüzelő-, melegítő-, főző-, sütő- stb. berendezésekhez, a forró vízhez, forró anyagokhoz, eszközökhöz kapcsolódó baleseti veszélyek azonosítása és ezek elhárításának gyakorlása.</p> <p>A konyhai eszközökhöz kapcsolódó élelmiszer-higiéniai szabályok megismerése, alkalmazása.</p> <p><i>1.5. Étkezési kultúra</i></p> <p>Az étkezési szokások és azok történeti háttere.</p> <p>A kulturált étkezés követelményei. Az étkezőasztal megterítése, ételek tálalása. Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályok gyakorlati alkalmazása.</p> <p><i>1.6. Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok</i></p> <p>Az ételkészítéshez, illetve az étkezéshez használt edények és eszközök mosogatása. A konyha és az étkező takarítása.</p> <p><i>1.7. Környezettudatosság</i></p> <p>Az étkezéshez, ételkészítéshez kapcsolódó energia-, víz- és anyagtakarékosság, valamint az élelmiszer-csomagolások újrahasznosítási lehetőségeinek feltárása, megismerése.</p> <p>Az élelmiszerhulladék minimalizálásának lehetőségei.</p> <p>A keletkező hulladékok azonosítása, szelektálása.</p>	<p>Gasztronómia</p> <p>Biokultúra</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Étel, étkezés, élelmiszer, egészséges táplálkozás, éhezés, közétkeztetés, családi étkezés, főtt étel (melegétel), hideg étel, főzés, sütés, tálalás, mosogatás, maradék étel, ételtárolás, tartósított élelmiszer (étel), ételmaradék, hulladék, fogyaszthatóság, megromlás, ételmérgezés, anyagtakarékosság, energiatakarékosság, víztakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés.</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>2. Teendők a háztartásban és a lakókörnyezetben</p>	<p>Órakeret 8 / 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az épített környezet elemeinek és összetevőinek, valamint funkcióinak azonosítása, érdeklődés, törekvés annak megfelelő használatára, alakítására.</p> <p>Az élő és a tárgyi környezet jellemzőinek, kapcsolatának, kölcsönhatásainak megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása a problémamegoldások során, tevékenységek gyakorlásakor.</p> <p>A szükségletekből adódó technikai problémák felismerése és technikai eszközökkel, eljárásokkal történő megoldása.</p> <p>Használati utasítások megértése, helyes értelmezése.</p>	

<p>A tematikai egység</p> <p>nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tapasztalatszerzés az épített, illetve mesterséges környezet elemeiről és összetevőiről, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p> <p>A környezet állapota, használati jellemzői, az emberi életminőségre és a természeti környezetre gyakorolt hatásai iránti érdeklődés, a környezetet alakító tevékenységekkel járó felelősség belátása.</p> <p>Véleményalkotás a tevékenységekkel érintett szakmákról, munkafolyamatokról.</p> <p>A tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó célzott információszerzés információforrásokból. A használt anyagok, eszközök, a tapasztalt látvány, jelenség stb. vizsgálatából fakadó tapasztalatok rögzítése.</p> <p>Gyakorlati problémamegoldás lépéseinek azonosítása.</p> <p>Előzetesen bemutatott és megbeszélte munkaműveletek pontos végrehajtása, a biztonsági szabályok betartása, veszélyhelyzetek felismerése.</p> <p>Elemi agrotechnikai ismeretek elsajátítása.</p> <p>Igényesség a kulturált, rendez, tiszta, esztétikus környezet iránt.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>2.1. A mesterséges, illetve épített környezet</i></p> <p>A mesterséges, illetve épített környezet jellemzői és gondozása: építmények, mechanikus szerkezetek, építési és mechanikus javítási, állagmegóvási munkák, takarítás. Tapasztalatok gyűjtése a felhasznált anyagok és eszközök fizikai jellemzőiről.</p> <p>Épület alaprajzának, terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal.</p> <p>Épületek, építmények funkciói, szerkezeti elemei, anyagai, kötőanyagok, felületi anyagok jellemzői. Árnyékolás, hő- és vízszigetelés. Építési, szerelési szakmák és jellemző tevékenységeik.</p>	<p><i>Matematika:</i> geometria, számok, számítások, mértékegységek kezelése, egyenes arányosság.</p> <p><i>Természetismeret:</i> Vetület, térkép, méretarány. Szerkezeti anyagok fizikai és kémiai tulajdonságai.</p>
<p><i>2.2. Az épített környezet biztonsága, katasztrófa elhárítás</i></p> <p>Az épített környezet, az épületek és a háztartás tűz- és vagyonbiztonsága, védelem az időjárási hatások ellen.</p> <p>A mesterséges környezetet, épületeket károsító természeti, időjárási hatások azonosítása.</p> <p>Tűzveszélyes tevékenységek, helyzetek felismerése, tűzvédelmi szabályok ismerete.</p>	<p>Haszonnövények, haszonállatok. Gépek, elektromos jelenségek, mechanikai kölcsönhatások.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> Az ember és a környezet kölcsönhatása, felelősségérzet.</p>
<p><i>2.3. Balesetek megelőzése</i></p> <p>Mechanikus jellegű baleseti veszélyek.</p> <p>Kéziszerszámok, eszközök biztonságos használata.</p> <p>Elektromos eszközök érintésvédelme.</p>	<p>A tárgyi világ (modern technikai eszközök) életmódkönnyítő használata,</p>

<p>Munkavédelmi eszközök, felszerelések.</p> <p>Építési és mechanikus állagmegóvó, javító, takarító munkák során használt eszközök, felszerelések használatának szabályai.</p> <p>Balesetveszélyes munkaműveletek, mozzanatok, munkavédelmi eszköz szükségességének felismerése.</p>	<p>mértékletesség, veszélyforrások.</p>
<p><i>2.4. Veszélyes anyagok a háztartásban</i></p> <p>Kémiai, biológiai, illetve tűzvédelmi szempontból veszélyes anyagok (gyógyszerek, kozmetikai anyagok, irtószerek, tisztítószeresek, oldószerek, festékek, növényvédő szerek, műszaki célú vegyi anyagok stb.) tárolása, kezelése, használata, ezek veszélyei és ezekkel kapcsolatos biztonsági szabályok.</p> <p>Az anyagok kémiai veszélyeiről való tájékozódás információforrásokból.</p>	
<p><i>2.5. Környezettudatosság</i></p> <p>A háztartási tevékenységek becsült víz- és energiaigényének és költségének meghatározása.</p> <p>Víz és energiatakarékosság. A pazarló használat felismerése. Kis zajterhelésű, víz- és energiatakarékos háztartási gépek használatának jelentősége.</p> <p>A hulladékok azonosítása, csoportosítása, szelektív gyűjtése. Mindennapjainkban keletkező újrafelhasználható és veszélyes hulladékok. A veszélyes hulladékok kezelése, tárolása. Tájékozódás a hulladékokról, veszélyeiről és újrahasznosításuk lehetőségeiről információforrásokból.</p> <p>Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenységek során.</p>	
<p><i>2.6. Növénytermesztés, állattartás</i></p> <p>Növények (pl. dísznövények, fűszernövények, fák) telepítése és gondozása. Hobbikert létesítésével és fenntartásával kapcsolatos munkálatok.</p> <p>Komposztálás. Élelmiszernövények termesztési fogásainak elsajátítása.</p> <p>Hobby- és haszonállatok tartásával kapcsolatos feladatok megismerése.</p>	
<p><i>2.7 Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások</i></p> <p>Az embert érő időjárási és természeti eredetű károsító hatások (leégés, napszúrás, kiszáradás, túlhevülés, kihűlés, villámcsapás, allergia, kullancs- és rovarcsípések, fertőzések, élősködők az emberen és a lakásban).</p> <p>A veszéllyel járó helyzetek és a veszélyek felismerése, teendők a károsodás elhárítása érdekében, illetve károsodás esetén.</p>	

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Épület, építmény, alaprajz, helyszínrajz, méretarány, vagyonvédelem, tűzvédelem, alkatrész, szerkezet, gép, rendszer, kéziszerszám, szerkezeti anyag, fizikai és technológiai tulajdonság, építés, készítés, termelés, javítás, felújítás, állagmegóvás, karbantartás, munkavédelmi szabály, munkavédelmi eszköz, használati utasítás, vegyszer, permetezés, oltás, gyógyszer, mérgezés, fertőzés, egészségkárosodás, baleset, áramütés, érintésvédelem, hulladék, veszélyes hulladék.</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>3. Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés</p>	<p>Órakeret 10 / 10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Anyagok vizsgálata, tulajdonságok felismerése, tapasztalatok megfogalmazása.</p> <p>Adott feladat megoldásához szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása.</p> <p>Tárgyak elkészítése segítséggel, minta alapján.</p> <p>Mérés, szerszámok biztonságos alkalmazása, tapasztalatok megfogalmazása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p> <p>Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről.</p> <p>Az anyagok tulajdonságai és felhasználhatóságuk közötti kapcsolatok megértése.</p> <p>Tervrajz készítése és a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése.</p> <p>Kézügyesség fejlesztése.</p> <p>A tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés erősítése a biztonságra.</p> <p>A változtatásokhoz, változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás, felkészülés a veszélyhelyzetek és a konfliktusok kezelésére.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>3.1. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai</i></p> <p>Természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papír, textil, képlékeny anyagok vizsgálata (hajlítás, törés, hasítás, keménység, rugalmasság, nedvszívás, korrózió), szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján.</p> <p>Az anyagok előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák.</p>		<p><i>Matematika: mérés, méretarány, kicsinyítés, nagyítás,</i></p>
		<p><i>geometriai szerkesztések, geometriai transzformációk, testek.</i></p>

<p>3.2. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítása</p> <p>A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői.</p> <p>Mérés milliméteres pontossággal. Mérőeszközök alkalmazása. Új szerszámok és műveletek megismerése, alkalmazása.</p> <p>Összetett (többféle anyagból, több alkatrészből álló) használati tárgyak, építménymakettek, jármű- és gépmodellek készítése természetes anyagok, hulladékok és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – fa- és fémépítő, Lego, Lego Education készletek) felhasználásával.</p> <p>A modellezés mint hobbi lehetőségeinek megismerése. A tárgykészítéshez kapcsolódó szakmákról ismeretek szerzése.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> mérés, az anyagok fizikai tulajdonságai, mechanikai kölcsönhatások, anyagszerkezet.</p> <p><i>Erkölcstan:</i></p>
<p>3.3. Műszaki kommunikáció alkalmazása</p> <p>Méretmegadás elemei. Vetületi ábrázolás</p> <p>Rajzjelek (hajlítási vonal, tengely, nem látható él, furat, átmérő, sugár). Méretarányos kicsinyítés, nagyítás.</p>	<p>Kötődés a tárgyi világhoz.</p> <p>Találmányok az emberiség szolgálatában (az emberek javára, kárára).</p>
<p>3.4. Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés</p> <p>Tárgyak, modellek célszerű és takarékos tervezése.</p> <p>Anyagok újrafelhasználása.</p> <p>A szükséges információk gyűjtése, felhasználása.</p> <p>Anyagmennyiség, költség kiszámítása a tervek alapján.</p> <p>Munkafolyamat tervezése, szervezése. A kivitelezés problémái.</p> <p>Együttműködés társakkal közös tevékenységben.</p>	
<p>3.5. Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet</p> <p>Biztonságos munkavégzéshez szükséges munkafogások ismerete, ép szerszámok célszerű, balesetmentes használata.</p> <p>A munkakörnyezet rendjének fenntartása.</p> <p>A műveletekhez szükséges munkavédelmi felszerelések alkalmazása.</p> <p>A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Anyag, fa, fém, műanyag, alapanyag, termék, szerszám, fizikai tulajdonság, technológia, anyagvizsgálat, termelés, makett, modell, tervezés, minta, rajzjelek, vonalfajta, méret, mérés, méretarány, vetületi ábrázolás, anyagmennyiség, költség, szabály, veszélyforrás, baleset, segítségnyújtás.</p>
<p>Tematikai egység</p>	<p>4. Közlekedés Órakeret 4 / 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés alapismeretei.</p> <p>A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok.</p> <p>Viselkedési normák a közösségi közlekedési színtereken.</p> <p>Járműhasználattal kapcsolatos veszélyhelyzetek értelmezése, a balesetek megelőzési lehetőségeinek ismerete.</p> <p>A szárazföldi, vízi és légi közlekedés eszközei.</p>

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Biztonságos kerékpáros közlekedés szabályainak ismerete, alkalmazása.</p> <p>Hagyományos és korszerű környezetkímélő közlekedéstechnikai eljárások, célszerű eszközök alkalmazásával a technikai ismeretek bővítése, a környezettudatos magatartás erősítése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>4.1. A forgalomszabályozás közlekedési jelzései</i></p> <p>A közúti közlekedési jelzések hierarchiája.</p> <p>A jelzőtáblák és útburkolati jelek.</p> <p>A forgalomirányító fényjelzőkészülékek jelzéseinek jelentése.</p> <p>A rendőri forgalomirányító tevékenység.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szaknyelv, szókincsbővítés, szövegértés, könyvtárhasználat.</p>
<p><i>4.2. A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben</i> – információgyűjtés, rendszerezés.</p> <p>A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozásokról, szakmákról információszerzés.</p>	<p><i>Informatika:</i> internethasználat, könyvtárhasználat,</p>
<p><i>4.3. Balesetvédelem</i></p> <p>Közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek elemzése, megelőzése.</p> <p>Közlekedésbiztonsági ismeretek. A féktávolság. Az érzékelési- és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe.</p> <p>A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán.</p> <p>A kerékpár karbantartása.</p> <p>Tennivalók közlekedési baleset esetén. Az elsősegélynyújtás feltételrendszere, helyzetfelmérés, biztosítás és segélyhívás.</p>	<p>alkalmazások használata.</p> <p><i>Természetismeret:</i> sebesség, gyorsulás.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> találmányok az emberiség szolgálatára (anyagi hasznára, javára,</p>
<p><i>4.4. Vasúti közlekedés</i></p> <p>A biztonságos és udvarias vasúti közlekedés szabályai. Közúti és vasúti menetrendek, útvonalterképek tanulmányozása. Útvonalterv készítése térkép és útvonaltervező segítségével.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Útvonaltípus, főútvonal, kerékpárút, autóút, autópálya, közlekedési csomópont, forgalomirányítás, elsőbbség, kikerülés, fékezés, fékút, megállás, tilalom, közlekedési tábla, viselkedési norma, útkereszteződés, alárendelt út, egyenrangú út, útviszony, közlekedésbiztonság.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezet-átalakító tevékenységgel járó felelősség belátása.</p> <p>Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről.</p> <p>Ételkészítés és tárgyalás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata.</p> <p>Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során.</p> <p>Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása.</p>

	<p>Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása.</p> <p>A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatosá, takarékosá és célszerűvé válása.</p> <p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása.</p> <p>A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása.</p> <p>A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.</p> <p>Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonalterképeken.</p> <p>Útvonalterv olvasása, készítése.</p>
--	--

7-8. évfolyam

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgyban a 7. évfolyamon új és egyszersmind nagy jelentőségű tematikai egységként a munkába állás előzményeit, a munkákat, munkakörnyezeteket, szakmákat, továbbtanulási lehetőségeket közvetlenül és célzottan bemutató, pályaaorientációt szolgáló tanórák, foglalkozások jelennek meg.

A korábbi években a produktív tevékenységek tapasztalatai révén kialakult önismeret, a már felismert saját tulajdonságok összevethetővé válnak a megismert lehetőségekkel, az ismeretek az életpályára vonatkozó elképzeléssé válhatnak, a továbbtanulásról, a pályaválasztásról szóló elhatározással érlelődhetnek.

A 7. évfolyamon a család által használt összetettebb műszaki rendszerek, közművek, közszolgáltatások összefoglalásával befejeződik, teljessé válik a háztartás, a lakókörnyezet megismerése. Ennek révén a **családi életre nevelés** elemeként tudatosabbá válhat a családon belüli munkamegosztás és az azon belül lehetséges saját szerepek. Az ennek keretében szerzett tapasztalatok, a vizsgálódás, a működési próbák, a környezet alakításában elvégzett kisebb feladatok, amellett, hogy a pályaaorientációt segítve további alkalmakat adnak arra, hogy a tanulók feltárják saját képességeiket, jelentősen fejlesztik a műszaki és természettudományos kompetenciát is. Ezekben a foglalkozásokon a tanulók egyrészt felhasználják a természettudományos tantárgyakban tanultakat, másrészt az ekkor szerzett tapasztalatok alapul szolgálnak a későbbi években sorra kerülő tanuláshoz.

A **társas kapcsolati kultúra fejlesztésére** a csoportos keretek között végzett feladatmegoldás, a tanuló saját tevékenységének, a saját továbbtanulási elképzeléseknek a társakéival való összevetése adhat alkalmat.

A **kezdeményszerzőképesség és vállalkozói kompetencia kialakulását** a saját szerep megtalálása, az ötleteknek, elképzeléseknek a valósággal, a lehetőségekkel való összevetése és értékelése, a tanulás tanítását, a **hatékony, önálló tanulási kompetencia fejlődését** pedig a tantárgy valamennyi 7. osztályos foglalkozását jellemző feladatközpontú tevékenységi tartalmak segítik.

A matematikai kompetenciát és a **gazdasági, pénzügyi nevelést** a háztartási és a közlekedési rendszerek megismerése, működésük elemzése során elvégzett, célzottan a mennyiségi összefüggésekről szóló számítási feladatok szolgálják. Ezeknek a költségekre vonatkozó eredményei egyben hozzájárulnak a takarékoság, a környezettudatosság, a fenntarthatóság iránti elkötelezettség fejlesztéséhez is.

A **Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés** fejezet is teret nyert, amelynek sajátos fejlesztési célja, hogy a diák az otthonában előforduló kisebb-nagyobb műszaki természetű hibák, működészavarok megelőzését szolgáló, házilag is végrehajtható karbantartási feladatokat vagy esetleg egyszerűbb javítási műveleteket is képes legyen elvégezni.

A **Munkakörnyezetek megismerése** fejezet fókuszában a különböző munkahelyeken tett látogatások során szerzett személyes, helyszíni tapasztalatszerzés áll.

7. évfolyam

2012-es NAT 2013-as kerettanterv ajánlata alapján az „A” változat

Tematikai egység	1. A háztartás és a közszolgáltatások	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	<p>A háztartásban használt eszközök szerepe, használati jellemzői, a kezelésük biztonsági szabályai.</p> <p>A háztartásban felhasznált anyagok jellemzői, a tevékenységek alapvető feltételei és környezetre gyakorolt hatásai.</p> <p>A háztartás mint műszaki környezet elemeinek és összetevőinek, valamint funkcióinak azonosítása, érdeklődés, törekvés azok megfelelő használatára.</p> <p>A műszaki környezet jellemzőinek, kapcsolatainak, kölcsönhatásainak megfigyeléséből származó tapasztalatok felhasználása a problémák megoldása során, tevékenységek gyakorlásakor.</p> <p>A szükségletekből adódó, illetve a műszaki jelenségekkel járó, hibákból következő technikai problémák felismerése.</p> <p>Használati utasítások, leírások, műszaki információk megértése, értelmezése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Tapasztalatszerzés a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p> <p>Az ember mindennapos tevékenységei és a környezet állapota, jellemzői közötti összefüggések felismerése, a természet általi meghatározottság és a környezetre gyakorolt hatások megértésére irányuló szándék, a tevékenységekkel járó felelősség belátása.</p> <p>Véleményalkotás a tevékenységekkel érintett szakmákról, munkafolyamatokról. A tevékenységekhez, feladatokhoz kapcsolódó célzott információszerzés információforrásokból. A használt anyagok, eszközök, a tapasztalt látvány, jelenség vizsgálatából fakadó tapasztalatok önálló rögzítése. Gyakorlati problémamegoldás feltételeinek és lépéseinek meghatározása segítséggel.</p> <p>Előzetesen bemutatott és megbeszélte munkaműveletek pontos végrehajtása, a biztonsági szabályok betartása, veszélyhelyzetek felismerése.</p> <p>Igényesség a megfelelően funkcionáló, rendezett mesterséges környezet iránt.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>1.1. A háztartás elektromos rendszere</i></p> <p>Az elektromos hálózat fizikai-műszaki jellemzői, áramköri elemek a háztartási hálózatban.</p> <p>Világítás, motorok, fűtő, hűtő eszközök, elektromossággal működő háztartási és egyéb eszközök, gépek jellemzői, működésük és használatuk.</p> <p>Az elektromos rendszer üzemzavarai, túláramvédelmi és</p>	<p><i>Fizika:</i> Elektromos áram, áramkör, energiatermelés, energiaátalakítás, energiaforrások.</p> <p>Fényforrások, motorok működési elve, az elektromos áram hőhatása. Elektromos és hőtani mennyiségek</p>	

<p>érintésvédelmi eszközök jellemzői, szerepe.</p> <p>Az elektromos energiafogyasztás árának, díjának meghatározása, takarékosági lehetőségek. Villanyszámlák tartalmának értelmezése.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt elektromos eszközök működéséről és használati jellemzőiről, a tapasztalatok összehasonlítása, értékelése.</p>	<p>(feszültség, áramerősség, teljesítmény, hőmérséklet, hőmennyiség, hőenergia, égéshő, fűtőérték).</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> A víz szerepe az élet kialakulásában és fenntartásában.</p>
<p><i>1.3. A háztartás és a lakókörnyezet különböző fűtési megoldásai</i></p> <p>A gáz forrásai, az ellátás rendszere, elemei, gázfűtés, a gáz szállítása, tárolása, gázt felhasználó háztartási készülékek.</p> <p>Szilárd tüzelőanyagok és fűtőberendezéseik, üzemeltetési szabályaik.</p> <p>Füstgázvezetés, az égéstermékek környezeti hatásai.</p> <p>A gázhálózat, gázpalackok, gázfogyasztó berendezések üzemeltetésének veszélyei, üzemzavarok, a használat biztonsági szabályai, a biztonsági berendezések működési jellemzői. Gázszivárgásra és más üzemzavarra utaló jelek, teendők és tilalmak rendellenességek esetén.</p> <p>A fűtési és más hőenergia-felhasználási költségek meghatározása, takarékosági lehetőségek. Gázszámlák tartalmának értelmezése.</p> <p>Megújuló energiaforrások felhasználása a fűtésben és a használati melegvíz készítésében.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, fűtésre, hőenergia-termelésre használt eszközök működéséről és használati jellemzőiről, összehasonlításuk energetikai, gazdaságossági és környezetvédelmi szempontból.</p>	<p>A víz humán-élettani szerepe.</p> <p>A hulladékok tárolásának, kezelésének biológiai veszélyei.</p> <p>Mérgező anyagok egészségügyi hatásai.</p> <p><i>Földrajz:</i> A víz körforgása a természetben.</p> <p>A víz felhasználása az egyes gazdasági termelési területeken.</p> <p>Fosszilis és megújuló energiaforrások.</p> <p><i>Matematika:</i> számok, alapl műveletek, matematikai modell.</p> <p><i>Kémia:</i> Az égés mint kémiai folyamat, égéstermékek, a környezetre káros hatású kémiai anyagok.</p>
<p><i>1.4. Hulladékgazdálkodás</i></p> <p>A hulladékok keletkezési módjai a háztartásban és a lakókörnyezetben.</p> <p>A keletkező hulladékok fizikai és kémiai jellemzői, tárgyként való tovább használati, illetve anyagként való újra feldolgozhatóságuk lehetőségei.</p> <p>A hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokások, hulladékok házilagos kezelése, komposztálás.</p> <p>A hulladékszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, energetikai célú hulladékhasznosítás települési környezettől függő rendszerei.</p> <p>A hulladékok kezelése, a hulladék keletkezésével, tárolásával, kezelésével járó veszélyek.</p>	<p>A víz tulajdonságai.</p> <p>Korrózió.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Családi kiadások.</p> <p>Takarékosság a háztartások fogyasztásában.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Családi kiadások.</p> <p>Takarékosság a háztartások</p>

<p>Veszélyes hulladékok, környezeti és egészségügyi hatásaik.</p> <p>Komposztálható hulladékok.</p> <p>Háztartási körülmények között égethető és nem égethető hulladékanyagok.</p> <p>A hulladékokkal járó költségek meghatározása, a csökkenést eredményező megoldások, a takarékoság lehetőségei.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése a lakókörnyezetben keletkező hulladékokról, a gyűjtés, kezelés megoldásairól, az újrahasznosítási lehetőségekről.</p>	<p>fogyasztásában.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> A modern technika alkalmazásának előnyei, hátrányai, veszélyei, az életvitelt könnyítő lehetőségei.</p> <p>Magunkért és másokért érzett felelősség.</p> <p>Mértékletesség a fogyasztásban.</p> <p>Érték és mérték.</p> <p><i>Informatika:</i> információkeresés, internethasználat.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Elektromos energia, energiafogyasztás, áramfelvétel, túláramvédelem, érintésvédelem, áramütés, ivóvíz, szennyvíz, csapadékvíz, használati melegvíz, vízvezeték, vízszelvény, szennyvízvezeték, csatornázás, szennyvíztisztítás, gázenergia, gázfogyasztás, gázfűtés, gápszivárgás, gázmérgezés, füstmérgezés, füstgázvezetés, szilárd tüzelés, hulladék, veszélyes hulladék, újrahasznosítás, hulladékkezelés, szolgáltatás, közmű, közüzemi szolgáltató, közüzemi számla.</p>	
<p>Tematikai egység</p>	<p>2. Közlekedés</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályai, közlekedési jelzőtáblák.</p> <p>A közlekedési balesetek megelőzését szolgáló magatartás.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A közúti kerékpáros közlekedésben való felelős részvétel erősítése.</p> <p>A gépjárművek üzemeltetésével kapcsolatos problémák megfigyelésével, megvitatásával a szabályismeret, a szabálykövető attitűd, a felelősségérzet és a környezettudatosság erősítése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>2.1. A kerékpáros közúti közlekedés</i></p> <p>A kerékpáros közúti közlekedés KRESZ szerinti szabályai, eszközrendszere.</p> <p>A balesetmentes, udvarias közlekedés.</p> <p>Közlekedési veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása.</p> <p>A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, digitális információk kezelése.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> kerékpározás.</p>

Felkészítés a közúti forgalomban történő kerékpáros közlekedésre.		
<p><i>2.2. Közlekedéstörténet</i> A motorok fejlődési állomásai. A korszerű szárazföldi közlekedés. A járműmeghajtások jövője.</p>		<p><i>Fizika:</i> motorok, mechanika.</p> <p><i>Matematika:</i> tájékozódás a térben térkép és egyéb vázlatok alapján, számok, műveletek, számítások időtartamokkal.</p> <p><i>Informatika:</i> Alkalmazások használata. Többszálú lineáris olvasás.</p>
<p><i>2.3. Környezet- és egészségtudatos közlekedés</i> A közlekedési eszközök által okozott, a környezetet terhelő, illetve az egészséget károsító hatások. A mozgás élménye. A természet mint közlekedési környezet. A biztonságos túrakerékpározás. Kerékpártúra-útvonalak, útvonalterv készítése.</p>		
<p><i>2.4. Nyomtatott és elektronikus közlekedési információforrások</i> Tájékozódás közlekedési útvonalokról, járatokról, adatokról. Papíralapú és elektronikus menetrendek használata. A közlekedés idő- és költségigényének meghatározása útvonaltervező segítségével. A közlekedési környezet – mint rendszer – jellemzői. A közlekedési infrastruktúra mennyiségi jellemzői (idő, sebesség, gyakoriság, közlekedési logisztika).</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Motor, útvonaltervezés, menetrend, környezettudatos közlekedés, környezeti terhelés.	
Tematikai egység	3. Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Tájékozottság a háztartás ellátó rendszereiről Adott feladat megoldásához szükséges információk szerzése és célszerű felhasználása. Rajzolás, mérés. Tárgyak elkészítése minta alapján. Egyszerű szerelési műveletek elvégzése segítséggel. Szerszámok biztonságos alkalmazása. Tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatszerzés a tárgyak, modellek készítéséhez felhasznált anyagokról, eszközökről, technológiákról, tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése. A karbantartás szükségességének felismerése, helyzetelemzés, hibakeresés, problémamegoldás, a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. A munka során felhasznált anyagok technológiai tulajdonságainak felismerése, az ismeretek alkalmazása. A tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, a biztonság iránti igény kialakítása. Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>3.1. Karbantartás a háztartásban Vízvezeték-szerelvények, különféle vízcsapok, lefolyók, WC tartályok működése (szabályozása), gyakran előforduló hibák, javítások. Áramkör: a biztosító, a vezeték és a szerelvények mérete, valamint a fogyasztók teljesítménye közötti összefüggés.</p> <p>Világítási áramkör, foglalatok, izzófajták, energiatakarékos izzók, kapcsolók – adatok értelmezése, összehasonlítása. Fali dugaszoló aljzatok, vezetékcsatlakozások, villásdugók szerelése. A laikus által végezhető javítások határai.</p>	<p><i>Fizika:</i> áramkör, vezető, fogyasztó, az elektromos áram munkája és teljesítménye.</p> <p><i>Informatika:</i> információkeresés, irányítás, szabályozás.</p>
<p>3.2. A) Tárgykészítés Egy probléma (érzékelés, kapcsolás stb.) megoldása elektronikai áramkör modell készítésével, a hozzá tartozó kapcsolási rajz segítségével. Az irányítástechnika és az automatizálás alapjainak megismerése a készített modell segítségével. Motoros járműmodell (közúti, vízi, vagy kötött pályás) tervezése, elkészítése, kipróbálása, értékelése. A gépek és a gépelemek megismerése a készített modell segítségével. VAGY (az érdeklődési kör és a lehetőségek függvényében)</p> <p>3.2. B) Tárgykészítés Kötés és/vagy horgolás elsajátítása és gyakorlása. Egyszerű tárgy (pl. sál, poháralátét) elkészítése az elsajátított kötési vagy horgolási technikával. Gépi varrás elsajátítása és gyakorlása. Egyszerű tárgy (pl. kötény, párnahuzat) elkészítése gépi varrás alkalmazásával.</p>	<p><i>Erkölcstan:</i> Kötődés a tárgyi világhoz.</p> <p>Találmányok az emberiség szolgálatában (az emberek javára, kárára).</p>
<p>3.3. Eszközök rendeltetészerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet Biztonságos munkavégzéshez szükséges munkafogások ismerete, alkalmazása. A szerszámok célszerű, balesetmentes használata. A munkakörnyezet rendjének fenntartása. A műveletekhez szükséges munkavédelmi felszerelések alkalmazása. A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Vízvezeték, szerelvény, szabályozás, elektromos szerelvény, áramkör, A) gépelem, B) kötés, horgolás, varrógép.</p>

Tematikai egység	4. Továbbtanulás, munkák, szakmák, megélhetés, munkakörnyezetek megismerése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	<p>A környezet állapotára, változtatására, az emberi tevékenységek feltételeire és hatásaira irányuló érdeklődés, erről szerzett tapasztalatok.</p> <p>Saját tapasztalatok a munka világából a személyes környezetben élők tevékenységéhez kapcsolódóan.</p> <p>A saját tevékenységek eredményességéről, erősségekről, gyengeségekről szóló tapasztalatok.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A munkavégzés jelentőségének tudatosítása a társadalom jóléte szempontjából.</p> <p>Az ember környezetének, valamint tevékenységeinek, munkájának, továbbá a megélhetés és az életminőség kapcsolatának felismerése.</p> <p>Továbbtanulási, pályaválasztási elhatározás, életpálya-elképzelés kialakítása, megerősítése. A tervezett pálya jellemzőinek összevetése a személyes elképzelésekkel, a lehetőségek helyes megítélése, fejlődő önismeret, reális önértékelés.</p> <p>A megélhetést biztosító tervezett életpályára, munkára való alkalmasság nélkülözhetetlen összetevőinek (képesség, szaktudás, tanulás, munkakultúra) tudatosítása.</p> <p>A saját életpálya és életminőség alakításában viselt személyes felelősség felismertetése.</p> <p>Előzetes ismeretszerzés a karrier, a hivatás és a családi élet összeegyeztetéséről.</p> <p>A munkamegosztás, az egyéni és kollektív munkatevékenységek, a technológiai folyamat, a produktumok stb. összefüggéseinek felismerése, megértése.</p> <p>A munkára való alkalmasság összetevőinek, a munkavégzés körülményeinek és a munkát végzőre gyakorolt hatásoknak, a munkával járó veszélyeknek a felismerése.</p> <p>Tapasztalatszerzés a helyes munkamagatartásról, a munkakultúráról.</p> <p>A megismert munkakörnyezetekről alkotott vélemény és érvek megfogalmazása a saját elképzelésekkel összevetve. Közlebb kerülés a saját pályaválasztási döntéshez.</p> <p>A munkakereséssel, munkába állással kapcsolatos alapvető tudnivalók elsajátítása.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>4.1. A tanulási pálya</i> A tanulási pálya szakaszai. Képzési lehetőségek, eltérő tanulási utak, szakmatanulási lehetőségek megismerése, elemzése, összevetése. Iskolatípusok, képzési formák, közoktatás, szakképzés, felsőoktatás, felnőttképzés, érettségi, szakmai vizsga, diploma.</p>	<p><i>Informatika:</i> adatgyűjtés az internetről.</p>
<p><i>4.2. Szakmák és munkák</i> Az egyes gazdasági ágazatokhoz tartozó munkák, foglalkozások, szakmák, szakmacsoportok megismerése, elemzése, összevetése. Szakmák közös és eltérő tevékenységi elemei, termékei, szolgáltatásai, munkakörülményei. A napi életvitelt meghatározó, az egyes szakmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó jellemzők (pl. munkaidő beosztás, szezonális).</p>	<p><i>Földrajz:</i> a gazdaság ágai, a munkahelyteremtés természet- és gazdaságföldrajzi alapjai.</p>
<p><i>4.3. Munkakörnyezetek megismerése</i> Előzetes tájékozódás a megismerendő munkakörnyezetekről, technológiákról, munkatevékenységekről, termékekről, szolgáltatásokról, munkakörülményekről, munkaszervezeti keretéről. Információforrások felkutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyedi termékkészítéssel foglalkozó, javító, felújító; – árutermelő, ipari vagy agrár jellegű; – kereskedelmi, vendéglátási, gazdasági, közlekedési jellegű; – egészségügyi, szociális, oktatási jellegű, és személyeknek szolgáltatást nyújtó más munkahely, munkakörnyezet, foglalkozás megismerése helyszínen tett látogatás, audiovizuális segédanyag vagy meghívott szakértő segítségével. <p>Információgyűjtés a megismert munkakörnyezetekről: az alkalmazott eszközök, technológiák, a felhasznált anyagok, a munkafolyamatok jellemzői, a tevékenység feltételei és környezeti hatásai, munkaszervezeti sajátosságok, munkakörülmények, kereseti lehetőségek. A szerzett tapasztalatok rögzítése, feldolgozása.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> munkahely és munkavállalói szerep.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> A munka és a munkát végző ember tisztelete. Személyes tapasztalatok, együttműködés, egyéni boldogulás és a csapatmunka.</p>
<p><i>4.4. Környezet és pályaválasztás</i> A családi, települési környezet, az életmód, a megélhetés, a továbbtanulási lehetőségek és a személyes ambíciók összevetése. Elképzelések megfogalmazása a saját lehetőségekről, tanulási pályáról. Karrier és hivatás fogalma, ezek hatása a családi szerepek,</p>	<p>Pályaválasztás – foglalkozás,</p>

<p>értékrend és munkamegosztás alakulására. A települési és a tágabb környezet gazdasági, foglalkoztatási, továbbtanulási lehetőségei. A szakmákról, munkalehetőségekről, pályaalkalmasságról, továbbtanulásról szóló információk forrásainak megismerése, használata. Önálló tájékozódás szakmákról, munkákról internetes (pl. Nemzeti pályaaorientációs portál) és más információforrásokból, valamint a személyes környezetben.</p>	<p>élethivatás.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az önéletrajz formái, a hivatalos levél jellemzői.</p>
<p>4.5. Munkavállalás Vállalkozók és alkalmazottak az értékteremtő munkában. A vállalkozói lét és az alkalmazotti helyzet előnyei és hátrányai. Vállalkozói tevékenységek, a vállalkozó személye, felelős vállalkozói magatartás. Alkalmazottként való elhelyezkedés. A munkába állás adminisztratív előzményei (álláskeresés, tájékozódás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú).</p>	
<p>4.6. Megélhetés A család megélhetése, a jövedelemforrások, a napi életvitel, az élethelyzetek és az életminőség összefüggései. A család megélhetési, önfenntartási lehetőségei, tevékenységei, a tanulás és a munkamagatartás szerepe, kapcsolata. Teendők és lehetőségek munkanélküliség esetén.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Általános iskola, középiskola, felsőoktatás, szakképzés, felnőttképzés, szakképesítés (szakma), érettségi, diploma, fizikai munka, kétkézi munka, szellemi munka, ipar, kereskedelem, mezőgazdaság, közlekedés, termelés, termék, szolgáltatás, foglalkozás, munkahely, munkaidő, munkabér, munkaadó, munkavállaló, vállalkozó, alkalmazott, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, munkanélküliség, családi önfenntartás, karrier, hivatás, alapanyag, termelőeszköz, gép, árutertermelés, sorozatgyártás, egyedi termék, javítás, felújítás, szolgáltatás, építés, szerelés, technológia, munkaművelet, fogyasztó, vevő, ügyfél, vállalat, vállalkozás, intézmény, munkaszervezet, munkahelyi hierarchia, munkamegosztás, munkanorma, munkabér.</p>